

Nr 167.

Av herr **Löfvander m. fl.**, om viss ändring av gällande bestämmelser rörande arrendevillkor för krono- och andra av det allmänna ägda arrendehemman.

Gällande system i fråga om arrenden, erlagda för krono- och ecklesiastika hemman, utgör resultatet av en kompromiss i riksdagen mellan olika intressen. Från vissa håll förordades enbart kontantarrende, medan andra funno det skäligt att arrendet skulle utgå in natura enligt markegångstaxan.

Kompromissen innebar att vid tiden för arrendesättningen det för egendomen utgående arrendet delades i två hälfter. Den ena hälften bestämdes skola erläggas med visst fastställt kontantbelopp, medan den andra skulle utgå i överensstämmelse med för tillfället rådande markegångspriser å vissa mängder angivna produkter.

Under normala tider med någorlunda fasta och mer ordinära produktionsförhållanden synas icke allt för starka erinringar vara att göra emot systemet. Det innebär ju även en viss garanti för arrendets avvägning med hänsyn till hastiga växlingar, som kunna förekomma i fråga om penningvärdet.

Om jordbruket drabbas av missväxt, som reducerar skörderesultatet men kommer värdet av de produkter det gäller att springa i höjden, uppstår emellertid därav för arrendatorerna en fullständigt ohållbar situation.

Det dåliga skördeutfallet under 1940 har på många håll skapat just ett sådant, fullständigt ohållbart läge.

Det ekonomiska resultatet har för kanske de flesta starkt försämrats, då skörden blivit liten men omkostnaderna i många hänseenden stegrats. Här-till kommer den förhöjning av arrendet under så tryckta tider, som blivit följden av att under statsmakternas medverkan priserna på de produkter, efter vilka arrendebeloppet beräknats, tillåtits att stiga.

Situationen är uppenbarligen en helt annan än som skulle föreligga vid förhöjda priser och normal skörd.

Det förefaller skäligt att påfordra att staten såsom jordägare visar förståelse i fråga om de av tidsläget vållade svårigheterna.

Rimliga skäl tala för att vid uppenbar missväxt, som försämrar det ekonomiska resultatet för arrendatorn samt förtrycker normerna i fråga om det s. k. naturaarrendet, brukare av krono- och andra av det allmänna ägda arrendehemman skola tillerkännas rätt att påfordra att få utgöra arrendet helt i pengar och med dubbla beloppet av den enligt kontraktet kontant utgående hälften av arrendet.

Med hänvisande till vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen ville besluta sådan ändring av bestämmelserna rörande arrendevillkoren för krono- och andra av det allmänna ägda arrendehemman, varigenom vid missväxt modifierationer i fråga om arrendet medgivas på sätt i motionen anförts.

Stockholm den 23 januari 1941.

Axel Löfvander.

Ivar Persson.

Allan Holstenson.

Erik von Heland.

Joh. Friggeråker.